

Índice

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	1
1.1. INTRODUCCIÓN.....	1
1.2. CONTEXTUALIZACIÓN.....	2
1.3. CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO.....	5
2. PROGRAMACIÓN ESO.....	5
2.1. OBXECTIVOS DE ETAPA.....	5
2.2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.	
CONCRECIÓN NOS ESTÁNDARES.....	7
2.3. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	8
2.4. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS.....	9
2.5. CONTIDOS.....	10
2.6. TEMPORIZACIÓN.....	14
2.7. CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.....	15
A- CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 1º CICLO (1º/ 2º ESO).....	17
B- CONCRECIÓN DE MÍNIMOS ESIXIBLES.....	19
2.8. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.....	21
A) AVALIACIÓN ORDINARIA.....	21
B) AVALIACIÓN FINAL E EXTRAORDINARIA.....	26
C) PROGRAMA DE REFORZO PARA RECUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES. .	27
3. CONCRECIÓN DE ELEMENTOS TRANSVERSAIS.....	27
4. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	28
5. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE.....	28
6. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA.....	32
7. COMPOSICIÓN DO DEPARTAMENTO.....	33

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

1.1. INTRODUCCIÓN

Nunha Europa occidental pluricultural e plurilingüe o ensino das linguas é un dos maiores desafíos para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social entre os diversos pobos, de transmisión de todas as áreas de coñecemento, de investigación, de descuberta e de creatividade. As linguas son a expresión do pensamento, do comportamento e modos de vida de outros pobos e permítenos achegarnos aos diversos patrimonios culturais fomentando así a tolerancia, o espírito crítico e a capacidade de valorar as diferentes identidades culturais europeas e mundiais entre o alumnado.

En consecuencia disto, a aprendizaxe das linguas consiste tanto en adquirir a capacidade de transmisión de diferentes tipos de mensaxes -emocións, experiencias vitais, científicas, xurídicas, artísticas- como na posibilidade de intercambialas e de establecer relacións interpersoais con outras culturas e sociedades diferentes. A lingua é o motor e expresión íntima do noso pensamento e reflexións e a luz que ilumina todos os camiños da sabedoría e permite o acceso a todas as áreas do saber. A formación lingüística no contexto escolar é un instrumento que debe facilitar os medios necesarios para comunicarse e achegarse ao mundo laboral, profesional, social, lúdico e creativo que as diferentes linguas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos e acordos, está comprometido nunha política lingüística de protección do patrimonio lingüístico e cultural de Europa e no desenvolvemento da diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como facilitar a mobilidade persoal dos seus cidadáns e cidadás, e o intercambio de ideas.

A educación plurilingüe e intercultural considera, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e ten como finalidade eliminar as fronteiras entre as linguas que tradicionalmente se viñan establecéndonos sistemas de ensino. O aprendiz plurilingüe abordará as tarefas de comunicación en varias linguas desde a súa propia e realizará as transferencias de coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos dunha lingua para outras. Esta capacidade de transferencia permite non só descubrir e comparar desde o punto de vista teórico as regularidades e termos do código dunha lingua descoñecida total ou parcialmente, partindo da lingua do seu entorno social, (no noso caso o galego ou castelán), coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, senón que tamén ao identificar os termos e as regras emparentados en todas as linguas, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como a lectura extensiva e a comprensión de textos orais.

Por outra parte, o diálogo intercultural facilita as relacións sociais, laborais e profesionais e o recoñecemento de outras identidades como lexítimas aceptando así a diversidade persoal, social e cultural, e o respecto polos dereitos fundamentais dos pobos e nacións europeas e universais.

1.2. CONTEXTUALIZACIÓN

No contexto escolar galego, a aprendizaxe da lingua portuguesa debe partir prioritariamente dos coñecementos morfolóxicos e léxicos que posúe o alumnado da nosa lingua propia e autóctona, pois son linguas afíns e irmás. Un estudo integrado de todas as linguas, e destas dúas en particular, posibilita que os contidos, as estratexias e os procesos traballados nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais. Por outra parte poderase focalizar o proceso de ensino -aprendizaxe, na comparación de elementos diferenciadores e similares entre o galego e o portugués, afianzando a competencia lingüística en galego e descubriendo unha lingua de cultura con proxección internacional como é o portugués fronte ao galego lingua minorizada no seu territorio. O alumnado valorará a situación de conflito lingüístico na Galiza en comparación con unha lingua irmá nacida no noso territorio e levada a catro continentes onde goza de prestixio internacional e é usada con normalidade en todos os niveis e rexistros da linguaxe. Esta situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar no centro, pode resolverse coa aprendizaxe do portugués concienciando o alumnado para o uso normalizado na nosa lingua. O galego pode salvar as súas carencias de uso na sociedade debido aos prexuízos que se poden desmontar a través da aprendizaxe do portugués, como variante culta do galego. A competencia lingüística do alumnado en galego pode mellorar coa aprendizaxe do portugués e pode ampliarse o seu uso nas diferentes situacións comunicativas en conflito co castelán. O coñecemento do portugués inflúe na valorización positiva do galego e reforza a aprendizaxe do noso idioma contribuíndo a depuralo de castelanismos. Alén diso, a proximidade física do territorio portugués favorece a práctica e o uso da lingua que se está a estudar nas aulas e o coñecemento mutuo entre galeg@s e portugueses/as que ao longo dos séculos viviron de costas viradas.

A situación de sociedade multilingüe e plural en que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice, e que o faga consciente da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e para o éxito escolar.

Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso da área de Lingua galega e literatura e Lingua portuguesa os contidos dos currículos presentan contidos similares con moitas coincidencias morfo-sintácticas e léxicas que facilita considerabelmente a aprendizaxe do alumnado e lle permite a mellora da súa competencia lingüística en galego e evitar a repetición do contidos en aspectos comúns á aprendizaxe.

Ademais, nos centros docentes as linguas estranxeiras, tamén son abordadas na aula desde unha perspectiva de comunicación común e intercultural, posto que o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada.

É preciso que, igual que acontece no caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o profesorado destas e o de linguas estranxeiras, para evitar a repetición de contidos ou incluso insistir en aspectos comúns a todas as linguas tanto lingüísticos como culturais: fonética e fonoloxía, morfo-sintaxe, léxico, crenzas, costumes, manifestacións artísticas, literarias etc... Non podemos esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna, e ambientais.

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e a interpretación de textos significativos, favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos estudantes, dálles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas e ao coñecemento doutras épocas e culturas, e enfróntalos a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento de si mesmos.

Tendo en conta a proximidade lingüística entre o galego e o portugués, tamén podemos ter en conta a rica e vasta literatura portuguesa para ensinar a ler e interpretar textos de escritores do mundo lusófono que axudará aos estudantes de portugués a coñecer mellor esta cultura, a ampliar o seu ámbito cultural e a súa formación e competencia lingüística.

O dominio da Lingua Portuguesa acrecenta as saídas laborais do noso alumnado sobre todo pola proximidade de Portugal. Cada vez son máis as empresas ou particulares de Galicia que traballan en Portugal, ou para o país veciño, e demandan profesionais coñecedores do seu idioma.

Por outra parte o Eixo Atlántico e a creación da Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal contribúen a aumentar as relacións institucionais e de todo tipo entre os dous lados fronteirizos. Así, o alumnado galego é o que mellor pode da UE para aprender portugués dada a súa proximidade territorial e lingüística. En pouco tempo pode acadar un nivel óptimo de portugués, o que o converte, á parte de cuestións sentimentais de agarimo e valorización positiva, nunha materia atractiva para o alumnado.

O portugués é lingua de traballo da UE, do Mercosul, da OEA e a Unión Latina entre outros organismos supra-estatais. Fálano uns 220 millóns de persoas en varios continentes. Estáselle, daquela, a ofertar ao alumnado unha aprendizaxe moi útil para a súa vida de relación e laboral e situacións cotiás da vida.

No mundo lusófono hai que ter en conta o progresivo auxe económico e o desenvolvemento do Brasil, quinta potencia mundial, onde cada vez hai mais demanda de técnicos especialistas e unha parte da xente emigrante con formación é galega, pois a proximidade lingüística e o coñecemento do portugués é unha das vantaxes para conseguir un posto no mundo laboral.

Algo que desexariamos, é que o interese que suscite esta lingua, para que sexa elixida polo alumnado que vai asistir ás aulas, non se vexa diminuído pola razón que for, nomeadamente actitudes de desleixo académico por parte dos asistentes ou algún erro noso na comunicación de

aprendizaxe con eles. Nese sentido, a presente programación ten, tamén, un certo carácter experimental ao ser o primeiro ano que se imparte a materia. Axustarase, reformularase ou adaptarase progresivamente, se proceder, á experiencia do día a día na aula.

En definitiva, as materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadás e cidadáns cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións propias, claras e fundamentadas, e de sentir satisfacción, a través da lectura crítica de obras literarias.

1.3. CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO

Contamos neste curso 2019-20 con dous grupos de Segunda Lingua Estranxeira (Portugués): un grupo de 1º ESO con 5 alumn@s e un grupo de 2º ESO con 19 alumn@s dos cales 3 están exentos.

A competencia comunicativa do noso alumnado é de partida, media; tanto no aspecto lingüístico, sociolingüístico como pragmático. Estamos con alumnado que comparte un ámbito sociolingüístico moi similar.

Dunha banda, o nivel medio na competencia lingüística débese á enorme proximidade entre galego e portugués, en case todos os apartados que entran dentro dela: ortoépica, ortográfica, gramatical, lexical, semántica e fonolóxica. Está claro que deben salvar diferenzas no ámbito fonolóxico e tamén gramatical e lexical, pero nada teñen que ver coas dificultades que poden presentar alumnos e alumnas que poden acceder ao portugués desde unha lingua non románica, ou mesmo sendo románica que sexa diferente do galego.

O alumnado que escolle a materia de 2ª lingua estranxeira, portugués, case trae incorporados os coñecementos que se piden nun nivel elemental segundo o MCERL. É capaz de comprender expresións familiares e cotiás, así como enunciados moi simples desde o primeiro día e cunhas pequenas indicacións xa se presentan e comunican de modo simple

Polo tanto consideramos que os estándares de aprendizaxe establecidos para o 1º ciclo da ESO (1º e 2º ESO) vai poder acadalos boa parte do alumnado. Os que o consigan, pasarán a reforzar os coñecementos e algúns poderán xa avanzar cara a consecución de estándares xa dun nivel máis elevado.

Queremos deixar constancia que o alumnado do noso centro é de nivel sociocultural medio e case todos estiveron alomenos unha vez en Portugal, mesmo hai algúns alumnos de ascendencia portuguesa inda que nalgún caso o contacto cos seus proxenitores sexa moi escaso.

2. PROGRAMACIÓN ESO

2.1. OBXECTIVOS DE ETAPA

Desde a 2ª Lingua Estranxeira Portugués contribuiremos a desenvolver no alumnado os obxectivos da ESO:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as

diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

o) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

p) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

2.2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. CONCRECIÓN NOS ESTÁNDARES

Desde a materia de SLE-Portugués vaise contribuír ao desenvolvemento de todas as competencias clave, pero de xeito decisivo ao desenvolvemento da **competencia en comunicación lingüística (CCL)**, xa que na finalidade primordial da materia está empregar a linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización e autorregulación do pensamento, das emocións e da conduta. Ademais de ser a vía de coñecemento e contacto coa diversidade cultural, aspecto fundamental do contido da nosa materia.

Desta meneira a CCL vaise traballar, desenvolver e adquirir en cada un dos cinco bloques de contidos e está relacionada con absolutamente todos os estándares de aprendizaxe.

En canto ao resto das Competencias clave, concretamos a continuación cada unha delas:

- **Competencia para aprender a aprender (CCA).** Igual ca a CCL vaise traballar e desenvolver con cada un dos contidos e ten relación con todos e cada un dos estándares de aprendizaxe desta materia. Concretarase en actividades como:
  - Exposición e reflexión arredor de tarefas académicas
  - Autocorrección de exercicios de diferente natureza, incidindo especialmente naqueles que potencien a oralidade e a escrita.
  - Capacidade de autoavaliación.
- **Competencia para o sentido da iniciativa e o espírito emprendedor (CSIEE).** Esta competencia desenvolverase na concreción dos seguintes estándares:

- SLEB2.1
- SLEB3.1
- SLEB4.1

- **Competencia para a conciencia e as expresións culturais (CCEC).** Debido ás características e contidos da materia, tamén esta é unha competencia que se concreta en practicamente todos os estándares, **excepto en:**

- SLEB3.1
- SLEB4.1

Pensamos que esta competencia vai quedar sobradamente adquirida coa programación de actividades nas que se traballan desde os países da lusofonía e as súas particularidades culturais ata as características de cada unha das rexións de Portugal.

Ademais disto, realizamos:

- Proxeccións de vídeos e filmes relacionados cos diferentes aspectos da cultura lusófona
- Saída didáctica a Portugal (dous días a unha cidade do Norte)
- Asistencia a representación teatral e/ou encontros con escritores (ofrecidos polo Instituto Camões)
- Actividades arredor da música producida nos diferentes países da lusofonía en diferentes estilos.

- **Competencia dixital (CD).** Tamén se concreta en todos os estándares excepto en :

- SLEB3.2
- SLEB3.3
- SLEB3.4
- SLEB5.5.

Desde esta materia vaise contribuír a progresar nesta competencia mediante:

- Uso de dicionarios dixitais e correctores dixitais
- Uso de xornais dixitais
- Produción de textos dixitais
- Busca de información na rede sobre diferentes contidos da materia
- Xogos de gramática e léxico dixitais
- Exercicios de audición a través da rede (vídeos, RTP, filmes).
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT). En principio, segundo o currículo, non se traballaría en relación a ningún estándar na ESO. Con todo, nesta materia trabállase con mapas.

2.3. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Na materia que nos ocupa, a diversidade ten unhas características diferentes ás doutras materias. Ademais da posible existencia de alumnado que requira unha atención especial por problemas cognitivos, e que se pode atopar en calquera nivel educativo, existe unha característica que lle afecta especialmente á materia de Segunda Lingua Estranxeira (Portugués) e que é máis elevada

conforme avanzan os cursos. Esta circunstancia é posible porque o portugués permite que un alumno/a que faga un esforzo extra preparando a materia na súa casa, poida tirar dous niveis nun único curso académico. Tal realidade obríganos a estarmos durante o primeiro trimestre levando actividades dobres para a aula, segundo o nivel do alumnado. Doutra banda, buscamos materiais que permitan unha duplicidade de actividades (por exemplo cancións que para uns constitúan un exercicio de comprensión oral e expresión escrita ao mesmo tempo e para outros unha actividade de escoita apoiada en lectura).

Tamén se ofrece unha listaxe de lecturas voluntarias, tanto literarias como ensaísticas ou xornalísticas que atendan aos diferentes intereses, gustos e inquietudes do alumnado e que o axuden a motivalo.

Como medida extraordinaria de non ser posible acadar os mínimos esixidos, seguiranse as directrices que marque a Orientación do centro, como pode ser a tramitación da exención. Neste curso contamos con tres alumn@s de 2º ESO nesta situación e que saen a reforzo coa profesora de apoio.

2.4. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

O achegamento a unha segunda lingua estranxeira como é o portugués para o alumando galego require unhas concrecións metodolóxicas moi específicas e que se deben ir adaptando a cada grupo-aula.

O profesorado vai actuar como guía e mediador para facilitar a construción da aprendizaxe das competencias comunicativas.

Integraremos na práctica da aula todos os procedementos para traballar as capacidades básicas (escoitar, falar, lere e escribir), así como todos os bloques de contidos, tendo en conta que sempre se tenderá a:

- Fomentar a participación e reflexión sobre o proceso de aprendizaxe, tanto individual como grupal.
- Comprobar a aprendizaxe noutros contextos diferentes ao utilizado na aula.
- Relacionar os saberes aprendidos nas diferentes materias

Empregaremos os seguintes **materiais e recursos didácticos**:

- 1- Materiais de audio para potenciar a comprensión de textos orais (en CD ou arquivos de mp3)
- 2- Materiais audiovisuais (vídeos) para potenciar a comprensión da oralidade e a competencia sociocultural. Tamén a comprensión escrita cando os vídeos teñen subtítulos.
  - a. Acudiremos moito a vídeos musicados colgados na canle de youtube.
  - b. Algunhas series de debuxos animados adaptados ao nivel e apoiados con subtítulos.
  - c. Filmes que se poidan descargar da rede.
  - d. Filmes en DVD que temos a nivel particular e na biblioteca do centro.

- 3- Textos literarios: contos, fragmentos de obras clásicas, textos xuvenís... tanto en papel como en pdf.
- 4- Páxinas web nas que haxa textos de carácter xeral ou máis específico adaptados aos seus intereses e motivacións.
- 5- Revistas de diferentes temáticas (cociña, deportes...) para que lean textos apoiados de imaxes
- 6- Fotocopias de textos reais ou inventados, en papel ou formato dixital, que sirvan de mostra de: notas breves, postais, cartas informais, menús, listas de prezos...
- 7- Fotocopias con exercicios específicos para aqueles contidos sintáctico-discursivos que sexa preciso traballar á marxe das actividades comunicativas.
- 8- Xogos de temática lingüística e cultural que se atopan na rede.

2. 5. CONTIDOS

2.5.1. PRIMEIRO NÍVEL: 1º e 2º ESO

Bloque 1. Comprensión de textos orais

B1.1. Uso de estratexias de comprensión das mensaxes orais:

- Uso do contexto verbal e non verbal, e dos coñecementos previos sobre a situación (quen fala a quen, con que intencións, onde e cando) que dan lugar a inferencias do significado baseadas no contexto;
- Uso dos coñecementos referenciais sobre o tema.
- Identificación de palabras clave.
- Adaptación da escoita á súa finalidade (global e/ou específica)
- Identificación dos recursos lingüísticos ou temáticos adquiridos.
- Inferencia do significado probable das palabras ou das frases que descoñece, a partir do contexto e das experiencias e os coñecementos transferidos desde as linguas que coñece á lingua estranxeira.

B1.2. Tolerancia da comprensión parcial ou vaga nunha situación comunicativa.

B1.3. Perseveranza no logro da comprensión oral, reescoitando o texto gravado ou solicitando repetición ou reformulacións do dito.

B1.4. Memorización de expresións orais breves significativas (saúdos, despedidas, consignas de aula, preguntas sobre idade, orixe, etc.).

Bloque 2. Produción de textos orais

B2.1. Estratexias de produción:

- Planificación:

- Identificación do contexto, do destinatario e da finalidade da produción ou da interacción.
- Adecuación do texto ao destinatario, ao contexto e á canle, escollendo os expoñentes lingüísticos necesarios para lograr a intención comunicativa
- Execución:
- Percepción da mensaxe con claridade, distinguindo a súa idea ou ideas principais e a súa estrutura básica.
- Activación dos coñecementos previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados.
- Expresión da mensaxe con claridade e coherencia básica, estruturándoa adecuadamente e axustándose, de ser o caso, aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto memorizados e traballados na clase previamente.
- Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (limitar o que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles.
- Compensación das carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos e paralingüísticos.
- Lingüísticos:
- Modificación de palabras de significado parecido.
- Definición ou paráfrase dun termo ou expresión.
- Uso da lingua materna ou "estranxeirizar" palabras da lingua meta.
- Petición de axuda.
- Paralingüísticos:
- Sinalización de obxectos, uso de deícticos ou realización de accións que aclaran o significado.
- Uso de linguaxe corporal culturalmente pertinente (acenos, expresións faciais, posturas, e contacto visual ou corporal).
- Uso de elementos cuasiléxicos (hum, puah, etc.) de valor comunicativo.

B2.2. Actitude de respecto cara a si mesmo/a e cara ás demais persoas para comprender e facerse comprender.

B2.3. Rutinas ou modelos elementais de interacción segundo o tipo de situación de comunicación: chegada e saída do centro docente, conversa telefónica, compravenda e outras, igualmente cotiás moi básicas.

Bloque 3. Comprensión de textos escritos

B3.1. Estratexias de comprensión:

- Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema, a partir da información superficial: imaxes, organización na páxina, títulos de cabeceira, etc.
- Identificación do tipo de lectura demandado pola tarefa (en superficie ou oceánica, selectiva,

intensiva ou extensiva).

- Distinción de tipos de comprensión necesarios para a realización da tarefa (sentido xeral, información esencial e puntos principais).
- Formulación de hipóteses sobre contido e contexto.
- Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paratextuais, e do coñecemento e as experiencias noutras linguas.
- Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos.

B3.2. Soletreo e asociación de grafía, pronuncia e significado a partir de modelos escritos e expresións orais coñecidas.

Bloque 4. Producción de textos escritos

B4.1. Estratexias de produción:

- Planificación:
- Mobilización e coordinación das propias competencias xerais e comunicativas co fin de realizar eficazmente a tarefa (reparar o que se sabe sobre o tema, o que se pode ou se quere dicir, etc.).
- Localización e uso adecuado de recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou dunha gramática, obtención de axuda, etc.).
- Uso de elementos coñecidos obtidos de modelos moi sinxelos de textos escritos, para elaborar os propios textos.
- Execución:
- Elaboración dun borrador seguindo textos modelo.
- Estruturación do contido do texto.
- Organización do texto en parágrafos curtos abordando en cada un unha idea principal, conformando entre todos o seu significado ou a idea global.
- Expresión da mensaxe con claridade axustándose aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto.
- Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (limitar o que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles.
- Recurso aos coñecementos previos (utilizar frases feitas e locucións, do tipo "agora volvo", "páreceme ben", etc.).
- Revisión:
- Identificación de problemas, erros e repeticións.
- Atención ás convencións ortográficas e aos signos de puntuación.
- Presentación coidada do texto (marxes, limpeza, tamaño da letra, etc.).

- Reescritura definitiva.

Bloque 5: Coñecemento da lingua, e consciencia intercultural e plurilingüe

B5.1. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos.

- Sons e fonemas vocálicos.
- Sons e fonemas consonánticos e as súas agrupacións.
- Procesos fonolóxicos máis básicos.
- Acento fónico dos elementos léxicos illados e na oración.

B5.2. Patróns gráficos e convencións ortográficas.

- Uso das normas básicas de ortografía da palabra.
- Utilización adecuada da ortografía da oración: coma, punto e coma, puntos suspensivos, parénteses e comiñas.

B5.3. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos:

- Recoñecemento e uso de convencións sociais básicas e normas de cortesía propias da súa idade e de rexistros informal e estándar, e da linguaxe non verbal elemental na cultura estranxeira.
- Achegamento a algúns aspectos culturais visibles: hábitos, horarios, actividades ou celebracións máis significativas; condicións de vida elementais (vivenda); relacións interpersoais (familiares, de amizade ou escolares), comida, lecer, deportes, comportamentos proxémicos básicos, lugares máis habituais, etc.; e a costumes, valores e actitudes moi básicos e máis evidentes sobre aspectos propios da súa idade nos países onde se fala a lingua estranxeira.
- Identificación dalgunhas similitudes e diferenzas elementais e máis significativas nos costumes cotiáns entre os países onde se fala a lingua estranxeira e o noso.
- Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, os países e as comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia.

B5.4. Plurilingüismo:

- Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar a súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.
- Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valorando as competencias que se posúen como persoa plurilingüe.

B5.5. Funcións comunicativas:

- Iniciación e mantemento de relacións persoais e sociais básicas propias da súa idade.
- Descrición de calidades físicas e abstractas moi básicas de persoas, obxectos, lugares e actividades.

- Narración de acontecementos e descrición de estados e situacións presentes, e expresión moi básica de sucesos futuros.
- Petición e ofrecemento de información e indicacións, e expresión moi sinxela de opinións e advertencias.
- Expresión do coñecemento, o descoñecemento e a certeza.

Contidos sintáctico-discursivos

- Expresión de relacións lóxicas: adición (e, nem, e também); disxunción (ou, ou...ou); oposición/contraste (mas); causa (porque; por isso); finalidade (para + Inf.); comparación (mais/menos/ tão + Adj./Adv.+ (do) que/ como /quanto; maior / mais pequeno...); superlativo absoluto (-íssimo, -límico).
- Relacións temporais (antes, agora, depois; em seguida, logo).
- Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas; proforma (p. ex. eu também; certamente).
- Exclamación (formas elípticas: Que (+ Subst.) + Adj., p. ex. Que dia lindo!; Que gentil!); sentenzas e sintagmas exclamativos, p. ex. Está bom!).
- Negación (sentenzas declarativas negativas con não, nunca; nada, nenhum nenhum(a), ninguém).
- Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex., Quem fez o quê? Para que é isso?); interrogativas tags (p. ex., Queres ir ao cinema, não queres?).
- Expresión do tempo: pasado (pretérito perfeito simples e composto, imperfeito,); presente (presente); futuro (ir + Inf., presente do indicativo + Adv.; haver-de)...
- Expresión do aspecto: puntual (tempos simples); durativo (estar a + Inf., presente, pretérito imperfeito e pretérito perfeito composto do indicativo; continuar + Ger.); habitual (tempos simples (+ Adv.), p. ex. No verão está calor).
- Expresión da modalidade: factualidade (frases declarativas); permiso (poder + Inf.; ser possível/permitido + Inf.), intención (pensar + Inf.; querer de /ter de + Inf., pretérito imperfeito gostar de + Inf.), capacidade (é capaz de + Inf.; saber); posibilidade/probabilidade (poder; dever; ser possível / impossível + Inf.; talvez); obrigación (imperativo).
- Expresión da existencia (p. ex., ser, estar, haver/ter); a entidade (substantivos contables/incontables/colectivos/compostos; pronomes (relativos, reflexivos átonos/tónicos); determinantes); a calidade (-íssimo, -límico; muito raro; melhor).
- Expresión da cantidade: (singular/plural; numerais cardinais e ordinais); indefinida, absoluta (p. ex. todo, maioria, ambos, nenhum...) ou relativa (p. ex. muito; tão; um pouco).
- Expresión do espazo (preposicións e adverbios de lugar, localización, distancia; movemento, dirección, orixe e acomodación).
- Expresión do tempo (expresións, preposicións e locucións de tempo (momento puntual (p. ex., são quinze para as três; em 1999), divisións (p. ex., días, meses; século; estación) e indicacións (p. ex., atrás, cedo, tarde) de tempo; duración (p. ex., de/desde...a; durante); anterioridade

(ainda; ontem); posterioridade (depois, logo, próxima segunda-feira); secuencia (primeiro, depois, finalmente); simultaneidade (ao mesmo tempo); frecuencia (p. ex., geralmente; usualmente).

- Expresión do modo (expresións, preposicións e locucións prepositivas de modo, p. ex., devagar, pior).

2.6. TEMPORIZACIÓN

1º da ESO	Horas/semana	Avaliacións
Libro de texto/ manual: <i>Português XXI.</i> <i>Livro do aluno 1</i> , Editorial Lidel ISBN- 978-972-757-927-3	2	1ª - Unidades 1 a 3 2ª - Unidades 4 a 6 3ª - Unidades 7 a 8
2º da ESO	Horas/semana	Avaliacións
Libro de texto/ manual: <i>Português XXI.</i> <i>Livro do aluno 1</i> , Editorial Lidel ISBN- 978-972-757-927-3	2	1ª - Unidades 1 e 2 2ª - Unidades 3 e 4 3ª - Unidades 5 e 6

Na Memoria final verase se esta previsión é axeitada e se foi executada tal e como se deseñou.

* No curso anterior (1º ESO), por problemas de tempo e por ter que ampliar e reforzar contidos que estaban frouxos de atrás, non puidemos atinxir os temas establecidos na programación por iso este curso (2º ESO) comezamos na unidade 5.

2.7. CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

2.7.1. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL

Coa avaliación inicial queremos detectar casos de baixo rendemento e sérvenos incluso para organizar mellor o alumnado na aula.

Probas modelo de Avaliación Inicial:

→ Modelos para “Português iniciantes”

PORTUGUÉS SEGUNDA LINGUA- AVALIAÇÃO INICIAL- INICIANTE

NOME: _____ CURSO: _____

Vocês são alunos do primeiro ano de português. Vou denomina-los “Iniciantes de português”. Estão

a ler em português e eu estou a avalia-los. Que acham?

- 1- Marque aquelas palavras do texto anterior que não consigas saber o significado
- 2- Estiveste alguma vez em Portugal? Se sim, onde?
- 3- Se estiveste em Portugal, em que língua falaste e em que língua te falaram?
- 4- Sabes quais são as cores da bandeira portuguesa?
- 5- Sabes algum país em que se fale português ademais de Portugal?
- 6- Quando saes de Portugal há um cartaz grande que diz: ESPANHA. Por que escrevem assim?
- 7- Sabes qual é a comida típica em Portugal?
- 8- Conheces algum personagem público atual que seja de origem lusa? Di o nome e o motivo de o conheceres?
- 9- Conheces alguma canção ou cantante em português?
- 10- A canção que vais ouvir a continuação tem como título Aquarela. Anota alguma palavra ou frase que tu percebas. A continuação pegas na fotocopia com a letra e riscas as palavras que não sejas capaz de compreender.

→ **Modelos para “Portugués 2º ano”**

PORTUGUÉS SEGUNDA LINGUA- AVALIAÇÃO INICIAL- 2º ANO (ESO)

NOME: _____ **TURMA:** _____

Vocês são alunos do segundo ano de português. Vamos rever a sua competência linguística:

➤ **COMPREENSÃO DO ORAL**

- 1- Ouça o vídeo “Sexos opostos” e indique:
  - a. Ideia principal
  - b. Argumentos e opiniões

➤ **COMPREENSÃO DA ESCRITA**

- 1- Le o texto anexo e responde as seguintes questões:
  - a. Que acha o protagonista sobre a escola?
  - b. Para que escreve ele um livro? Que finalidade tem ou pode ter?

➤ EXPRESSÃO ESCRITA:

- 1- Contidos sintáctico-discursivos (Lê mais una vez o texto e entrega-o à profesora. Depois responde às preguntas da seguinte folha)
- 2- Faça um texto breve (4 a 8 liñas) no que indique em que coincide e em que não com o protagonista do texto.
- 3- Faça una nota à sua mãe indicando que lhe compre o material escolar que precisa

➤ EXPRESSÃO ORAL: Tema “Gostos e tempos livres (Com cartão que entrega a profesora)
➤ COMPETENCIA CULTURAL

- 1- Sabes dizer os países em que se fala portugués além de Portugal?
- 2- Indica algumas comidas típicas em Portugal e algum dos seus ingredientes

Contidos sintáctico-discursivos:

- Indica todas as formas que saibas que se pode dizer em portugués (registro culto e coloquial) o que em galego denominamos “mozo/a”

- Escreve as formas portuguesas que correspondam com as galegas que estão abaixo:

Xove:	Isso:
Libro:	De feito:
Parvadas:	Dicir:
Hai:	Buscar:
Às veces:	

2.7.2. CRITERIOS NA AVALIACIÓN CONTINUA

A- CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 1º CICLO (1º/ 2º ESO)

B1.1. Comprender preguntas e informacións sinxelas relativas á información persoal moi básica (nome, idade, gustos, etc.), así como instrucións e peticións elementais relativas ao comportamento na aula.

B1.2. Usar estratexias básicas de comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles relevantes do texto: anticipación do contido xeral do que se escoita con axuda de elementos verbais e non verbais, e uso dos coñecementos previos sobre a situación (quen fala a quen, con que intencións, onde e cando) que dan lugar a inferencias do significado baseadas no contexto, e as experiencias e os coñecementos transferidos desde as linguas que coñece.

B1.3. Comprender o sentido global e as informacións específicas máis relevantes de mensaxes

orais sinxelas e moi básicas (por exemplo, seguir instrucións ou indicacións, identificar persoas, obxectos e lugares descritos cun vocabulario básico) emitidas cara a cara, gravadas ou en soporte multimedia, sobre situacións habituais de comunicación, se se fala moi amodo e con moita claridade.

B1.4. Comprender o esencial en conversas moi básicas e breves sobre temas cotiáns habituais e de necesidade inmediata, previamente traballados, relativas ao ámbito persoal, sempre que se fale con lentitude, articulando de forma clara e comprensible.

Bloque 2. Producción de textos orais

B2.1. Pronunciar de xeito intelixible, aínda que se cometan erros de pronuncia polos que as persoas interlocutoras teñan que solicitar repeticións para entender a mensaxe.

B2.2. Interactuar de xeito sinxelo en intercambios claramente estruturados, utilizando fórmulas moi básicas relativas a saúdos, despedidas, agradecementos e presentacións, colaborando para entender e facerse entender.

B2.3. Intercambiar de xeito intelixible información sobre si mesmo/a e sobre accións e nocións (horarios, datas, cantidades) moi habituais da vida diaria, usando un repertorio básico de palabras e frases moi simples memorizadas, e facéndose comprender aínda que a persoa interlocutora necesite que se repita ou repetir o dito.

B2.4. Dar e obter información sobre datos básicos persoais (idade, lugar de residencia, familia, orixe, gustos, posesións, etc.), utilizando un repertorio moi básico de expresións moi sinxelas e habituais sobre estes datos.

B3.1. Utilizar estratexias de lectura (recursos ás imaxes, títulos e outras informacións visuais, e aos coñecementos previos sobre o tema ou a situación de comunicación, e aos transferidos desde as linguas que coñece), identificando a información máis importante e deducindo o significado de palabras e expresións non coñecidas.

B3.2. Seguir instrucións básicas e comprender avisos, obrigas e prohibicións moi sinxelas e predicibles, e traballadas previamente.

B3.3. Comprender información relevante e previsible en textos breves, moi sinxelos e ben estruturados, con conectores moi básicos e relativos a temas da propia experiencia.

B3.4. Comprender textos propios de situacións cotiáns próximas, como invitacións, felicitacións, notas, avisos, billetes de transporte, entradas, etiquetas ou xogos coñecidos.

B4.1. Aplicar estratexias básicas para producir textos (elección da persoa destinataria, finalidade do escrito, planificación, redacción do borrador, revisión do texto e versión final) a partir de modelos moi estruturados e con axuda previa na aula.

B4.2. Completar documentos moi básicos nos que se solicite información persoal.

B4.3. Escribir mensaxes moi sinxelas e moi breves con información, instrucións e indicacións moi

básicas relacionadas con actividades cotiás e de inmediata necesidade.

B4.4. Producir textos curtos a partir de modelos sinxelos e básicos, cunha finalidade determinada propia da súa idade e do seu nivel escolar, e cun formato preestablecido, en soporte tanto impreso como dixital, amosando interese pola presentación limpa e ordenada do texto.

B5.1. Discriminar patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación de uso máis básico, recoñecendo o seu significado evidente, e pronunciar e entoar con razoable comprensibilidade, aínda que teña que repetir varias veces para se facer entender.

B5.2. Recoñecer e utilizar as convencións ortográficas, tipográficas e de puntuación, con corrección suficiente para o seu nivel escolar.

B5.3. Utilizar para a comprensión e a produción de textos orais e escritos os coñecementos socioculturais e sociolingüísticos adquiridos relativos a relacións interpersoais, comportamento e convencións sociais, respectando as normas de cortesía máis básicas nos contextos respectivos.

B5.4. Producir textos e inferir o significado probable de palabras ou frases que descoñece a partir das experiencias e os coñecementos transferidos desde as linguas que coñece.

B5.5. Distinguir e levar a cabo as funcións demandadas polo propósito comunicativo, mediante os expoñentes básicos das devanditas funcións e os patróns discursivos de uso máis habitual, e utilizar un repertorio léxico suficiente para comunicar no seu nivel escolar, sempre que sexan traballados en clase previamente.

B5.6. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.

B- CONCRECIÓN DE MÍNIMOS ESIXIBLES

B.1) 1º / 2º ESO. CONCRECIÓN DE MÍNIMOS

Dado que os mínimos da Segunda lingua estranxeira son tan doados de cumprir para o alumnado de portugués, practicamente todos os estándares xerais son mínimos esixibles, sendo os contidos sintáctico-discursivos os que marcan a diferenza.

Comprensión de textos orais

- Comprende preguntas básicas moi sinxelas e habituais sobre asuntos persoais ou educativos.
- Comprende frases e expresións habituais relacionadas con necesidades inmediatas (datas, prezos, pequenas doenzas, etc.), e segue instrucións e consignas de aula.
- Comprende o sentido global e a información máis salientable de textos orais procedentes de medios audiovisuais ou de internet
- Comprende a información esencial en conversas breves e moi sinxelas nas que participa,

que traten sobre temas familiares.

- Amosa unha actitude positiva polo uso da lingua estranxeira en diferentes situacións comunicativas, esforzándose por utilizala.

Produción de textos orais

- Amosa unha actitude positiva polo uso da lingua estranxeira en diferentes situacións comunicativas.
- Utiliza, de xeito máis ou menos espontáneo, as formas de cortesía máis sinxelas e habituais relativas a saúdos, despedidas, agradecementos e presentacións, colaborando para entender e facerse entender.
- Fai e responde intelixiblemente preguntas sinxelas sobre si mesmo.
- Desenvólvese en situacións moi habituais, nas que pide e dá información sobre lugares, horarios, datas, prezos, cantidades e actividades máis comúns.
- Participa en conversas informais breves e moi básicas para manifestar os seus gustos e pedir e dar indicacións moi básicas para ir a un lugar.
- Preséntase e dá e obtén información básica e sinxela sobre si mesmo.
- Utiliza as formas de cortesía máis sinxelas e habituais relativas a saúdos, despedidas, agradecementos e presentacións.

3- Comprensión de textos escritos

- Comprende con fluidez textos adaptados relativos a temas do seu interese.
- Comprende avisos, obrigas, prohibicións e consignas básicas e predicibles, referidas a necesidades inmediatas, de estrutura moi sinxela, especialmente se contan con apoio visual.
- Comprende información básica e moi sinxela de correspondencia persoal breve na que se fala de si mesmo/a e sobre sentimentos, preferencias e afeccións, referidos a temas moi cotiáns e propios da súa idade.
- Comprende información esencial e localiza información específica en material informativo moi sinxelo, e con apoio visual, sobre temas coñecidos como actividades escolares e de lecer, hábitos saudables, etc., próximos á súa idade e á súa experiencia.

4- Produción de textos escritos

- Elabora textos sinxelos a partir de modelos, empregando expresións e enunciados traballados previamente, para transmitir información ou con intencións comunicativas propias da súa idade e do seu nivel escolar.
- Completa un cuestionario sinxelo con información persoal moi básica e relativa aos seus datos persoais, aos seus intereses ou ás súas afeccións.
- Escribe avisos, notas, instrucións, tarxetas postais, felicitacións, bandas deseñadas, tiras cómicas e mensaxes en soporte dixital moi sinxelas e breves, relativos a actividades presentes e a necesidades inmediatas.
- Escribe correspondencia moi breve e sinxela, a partir dun modelo, substituindo unha palabra ou expresión por outra para unha funcionalidade ou tarefa determinada (informar, preguntar, invitar, etc.) tanto de forma manuscrita como en formato dixital, cunha

presentación limpa e ordenada.

5- Coñecemento da lingua e consciencia intercultural

- Identifica sons e grafías de fonemas básicos, produce con suficiente intelixibilidade léxico e estruturas moi básicas, e bastantes trazos fonéticos que distinguen fonemas (nasalización, sonorización, etc.) e persevera no uso de patróns moi básicos de ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases.
- Utiliza –con axuda do profesorado- as convencións orais e escritas básicas propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo oral e escrito (saúdos, despedidas, fórmulas moi básicas de tratamento, etc.), e amosa respecto polas diferenzas que poidan existir en aspectos culturais como hábitos, horarios, etc.
- Nas actividades de aula, fai hipóteses de significados tomando en consideración os coñecementos e as experiencias noutras linguas.
- Participa en proxectos nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
- Comprende o propósito solicitado na tarefa ou ligado a situacións de necesidade inmediata da aula.

Contidos sintáctico-discursivos mínimos:

- Relacións temporais (*antes, agora, depois*).
- Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas).
- Exclamación (formas elípticas: *Que (+ Subst.) + Adj.*, p. ex. *Que dia lindo!*; *Que gentil!*).
- Negación (sentenzas declarativas negativas con *não, nunca*).
- Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex., *Quem fez o quê? Para que é isso?*).
- Expresión do tempo: presente (presente).
- Expresión do aspecto: durativo (*estar a + Inf.*)
- Expresión da cantidade (singular/plural; numerais cardinais e ordinais).
- Expresión do espazo (preposicións e adverbios de lugar, localización, distancia).

2.8. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

A) AVALIACIÓN ORDINARIA

O alumnado será cualificado en base aos criterios de avaliación que dita a lexislación e que se concretarán en diferentes instrumentos de cualificación deseñados para cada bloque de contidos e que se especifican abaixo, pero que se resumen en, por un lado **Probas escritas e orais** (nas que

o alumnado vai ter que demostrar as súas destrezas a nivel de expresión e comprensión, así como o coñecemento plurilingüe que posúa) e, por outro lado, o **Traballo diario na aula** no que se avaliarán tamén destrezas sobre todo de expresión e comprensión, pero ademais, aqueles estándares menos lingüísticos.

Tanto un instrumento coma o outro vanse concretar para cada bloque de contidos, estes van ter un peso porcentual ponderado, existindo unha diferenza grande no último deles debido a que os seus contidos avalíanse maioritariamente dentro dos outros bloques, especialmente dos de Producción de textos orais e de Producción de textos escritos. A ponderación queda do seguinte xeito:

Comprensión de textos orais: 20%

Producción de textos orais: 30%

Comprensión de textos escritos: 20%

Producción de textos escritos: 25%

Coñecemento da lingua e consciencia intercultural e plurilingüe: 5%

Déuselle un peso maior á produción de textos orais debido a que vai ser a proba fundamental para avaliar esta parte, xa que, por un lado, no exame vai ocupar unha parte menor ca o resto e, pola outra, é aquela destreza que é máis difícil de acadar para o alumnado galego que tende a fosilizarse no avance da lingua ao non esforzarse na pronuncia e no *sotaque* portugués.

No tocante ao bloque 5 denominado: “Coñecemento da lingua e consciencia intercultural e plurilingüe” queda reducido á 2ª parte, xa que todo o que ten que ver con coñecemento da lingua (fonética, respecto polas convencións orais e escritas, contidos sintáctico-discursivos) vaise avaliar dentro dos outros bloques, principalmente na produción de textos orais e na produción de textos escritos.

1- Comprensión de textos orais (20%)

Avaliada por trimestre con:

- a) **Dúas probas escritas a partir de dúas actividades de escoita na aula:** poderán ser en formato audiovisual (pequenos documentais, cancións, gravacións de receitas,...) ou simplemente audios de calquera tipo de texto que responda aos contidos e estándares establecidos (diálogos, cancións, lendas, contos populares, etc...) . Terán un valor do 70% da nota deste bloque (35% cada unha)
Estas vanse avaliar mediante **rúbricas**, tendo en conta sobre todo:
- i. Mantén a atención
  - ii. Capta o sentido global
  - iii. Deduce vocabulario e expresións novas
  - iv. Entende léxico e expresións xa dadas.

- b) **Observación directa** na aula (30% restante), onde se medirán concretamente os estándares recollidos como:

- “Atende instrucións, comunicados, conversas breves”
- “Segue instrucións e consignas na aula”

2- Comprensión de textos escritos. Vaise avaliar cos seguintes instrumentos:

- **Proba escrita** a partir dun texto escrito (**80%**) (pode ser unha lectura de calquera ámbito e

temática, pero adecuada á idade e -de ser posible- a algúns intereses.

- **Observación directa na aula (20% restante)**, onde se medirán concretamente os estándares recollidos como:
  - o Comprende avisos, obrigas, prohibicións e consignas básicas (B.3.2)
  - o Aproveita os coñecementos doutras linguas para formular hipóteses de significado e explicar o proceso de produción de textos (B.5.3).

3- Produción de textos orais (30%)

1- Avaliada por trimestres cos seguintes instrumentos:

- a) Unha **exposición oral** que se avalía mediante rúbricas entregadas previamente ao alumnado para dar conta dos indicadores que se sinalan abaixo (Vai supor o **80%** da nota desta competencia). Avalíanse, ademais dos estándares específicos, os estándares correspondentes aos contidos sintáctico-discursivos.
- b) **Observación directa** para avaliar os tres estándares que se refiren no cadro inferior “Esfórzase en falar portugués nas intervencións non académicas” , “Utiliza as formas de cortesía máis sinxelas e habituais” e mais “Emprego de convencións orais (saúdos, tratamento...)” que se recolle nun rexistro no caderno de aula. (Esta cualificación suporá o **20%** da nota da produción de textos orais)

PRODUCCIÓN de TEXTOS ORAIS (30%)				
INSTRUMENTOS	Nota ponderada	INDICADORES	DESCRITORES	NOTA
EXPOSICIÓN ORAIS	80%	Domina o léxico estudado	Todo	10-9
			Entre o 90/70%	8-7
			Entre o 70/50%	6-5
			Entre o 50/30%	4-3
			Menos do 30%	2-1
		Fonética sibilantes explicadas	Pronúnciaas ben	10-9
			Case sempre lle saen	8-7
			Problemas con algunhas	6-5
			Se se esforza ou repite pronuncia algunha	4-3
			Non pronuncia ningunha	2-1
		Fonética b/v	Pronuncia sempre ben	10-9
			Ás veces non pronuncia V	8-7
			Só a metade das veces diferencia	6-5
			Só pronuncia ás veces o V. Chega a pronunciar V por B	4-3
			Non distingue case nunca ou nunca o V	2-1
		Fonética e/i	Pronuncia sempre i	10-9
			Case sempre pronuncia	8-7
			Só a metade das veces pronuncia	6-5
			Poucas veces pronuncia	4-3
			Nunca pronuncia i	2-1
Fonética /-em	Pronuncia ben o ditongo sempre	10-9		

			Pronúncia o ditongo case sempre	8-7
			Pronúncia o ditongo a metade das veces	6-5
			Pronúncia o ditongo poucas veces	4-3
			Nunca pronúncia o ditongo	2-1
		Sotaque	Perfecto	10-9
			Aceptable	8-7
			Tenta aproximar o sotaque	6-5
			Soa a galego pero non introduce palabras en portugués	4-3
			Galego e mete sons que non existen en portugués (gheada, fricativa...)	2-1
		Autocorrixo	Xa se dá conta no momento	10-9
			Dubida e pregunta	8-7
			Despois de dar aviso	6-5
			Só se lle marca o erro	4-3
			Despois de avisar segue errando	2-1
		Preparación	Sábeo	10-9
			Apóíase no papel pero expón a maioría	8-7
			Combina lectura e exposición	6-5
			Le boa parte	4-3
			Le todo	2-1
		Utilización adecuada das estruturas sintáctico-discursivas	Excelente	10-9
			Bo	8-7
			Satisfactorio	6-5
			Escaso	4-3
		OBSERVACIÓN DIRECTA	20%	Esfórzase en falar en portugués nas intervencións non académicas (B2.1)
Case sempre	8-7			
Habitualmente	6-5			
Ás veces	4-3			
Case nunca	2-1			
Utiliza as formas de cortesía máis sinxelas e habituais (saúdos, despedidas, agradece-mentos...) (B2.2)	Sempre			10-9
	Case sempre			8-7
	Habitualmente			6-5
	Ás veces			4-3
	Case nunca			2-1
Emprego de convencións orais (saúdos, tratamento...) (B5.2)	Sempre			10-9
	Case sempre			8-7
	Habitualmente	6-5		
	Ás veces	4-3		
	Case nunca	2-1		

4- Producción de textos escritos (25%)

Avaliada por trimestre con:

- a) **Textos escritos** que deben facer os alumnos e alumnas durante as aulas en cada trimestre respondendo aos diferentes documentos que deben aprender a realizar segundo a programación. (O peso ponderado desta actividade no conxunto deste bloque é do 90 %)
- b) **Observación directa** (10%)

PRODUCCIÓN de TEXTOS ESCRITOS (25%)				
INSTRUMENTOS	PONDERADA	INDICADORES	DESCRITORES	NOTA
ACTIVIDADES DE AULA (AVALIADAS CON RÚBRICA)	90%	Limpeza e orde	Sempre/Excelente	10-9
			Case sempre/Bo	8-7
			Habitualmente/Satisfactorio	6-5
			Ás veces/Escaso	4-3
			Case nunca/Deficiente	2-1
		Aplica os contidos sintactico-discursivos estudados	Sempre/Excelente	10-9
			Case sempre/Bo	8-7
			Habitualmente/Satisfactorio	6-5
			Ás veces/Escaso	4-3
			Case nunca/Deficiente	2-1
		Corrección	Sempre/Excelente	10-9
			Case sempre/Bo	8-7
			Habitualmente/Satisfactorio	6-5
			Ás veces/Escaso	4-3
			Case nunca/Deficiente	2-1
OBSERVACIÓN DIRECTA	10%	Esfórzase en usar o portugués en necesidades inmediatas da aula: correos á profesora, apuntamentos, avisos (adaptado de B4.3)	Sempre	10-9
			Case sempre	8-7
			Habitualmente	6-5
			Ás veces	4-3
			Case nunca	2-1
		Emprego de convencións escritas (tratamento...) (B5.2)	Sempre	10-9
			Case sempre	8-7
			Habitualmente	6-5
			Ás veces	4-3
			Case nunca	2-1

5- Consciencia intercultural e plurilingüe (5%)

Este bloque de contidos deixámolo reducido, á hora de avaliar de xeito independente, só á parte de “Consciencia intercultural e plurilingüe”, xa que o correspondente ao “Coñecemento da lingua” incorporouse aos outros bloques de contido, fundamentalmente aos de produción propia; posto que a fonética, os contidos sintáctico discursivos, as fórmulas de tratamento... van ser avaliadas ao mesmo tempo que o alumno produce os textos orais e escritos.

- a) Observación directa recollida no rexistro no caderno de aula para dar conta de catro estándares (25%)
- b) Produción de materiais colectivos (folletos, presentacións en power-point...) resultado da participación en proxectos (75%).
- c)

- Instrumentos de avaliación. Resumo.

➤ **Probas escritas**

Para a avaliación da **comprensión escrita** empregarase unha proba escrita baseada na comprensión de textos que poderán ser literarios (normalmente será un conto ou relato) ou extraídos dos medios de comunicación (noticias, entrevistas...)

Para a avaliación de **expresión escrita** farase un teste no que se obrigue a redactar textos simples, desde unha felicitación de Nadal no primeiro trimestre a unha carta no terceiro. Serán en papel ou en formato dixital a través da na Aula Virtual ou do correo da aula.

Para a avaliación de **comprensión oral** vanse empregar tamén un par de probas escritas por avaliación a partir dunha canción no que teñen que encher palabras ou frases que escoiten. Tamén en audicións de diálogos de interaccións sobre diferentes temas que se traballan na aula. Serán en papel e a través de test na Aula Virtual

Para a avaliación de **coñecemento da lingua e consciencia intercultural e plurilingüe** servirannos as probas escritas (en papel ou na AV) con exercicios referidos a aqueles contidos sintácticos-discursivos e tamén traballos sobre diferentes aspectos culturais.

➤ **Rúbricas e Observación directa**

Para avaliar cada bloque de contidos tamén se van empregar rúbricas e observación directa.

A **nota de cada avaliación** será, polo tanto, o resultado de sumar as notas parciais ponderadas de cada un dos bloques. Cómpre ter en conta que ao estarmos dentro dunha programación TIL é preciso que o alumnado respecte as directrices que se indican para todas as materias de lingua. Desta forma, se un alumno ou alumna non trae a carpeta de linguas ou non a ten debidamente organizada, non ten nela todo o material entregado, nin as súas tarefas organizadas irase anotando nas observacións do caderno da profesora e descontarase por cada infracción 0,15 na nota da avaliación.

B) AVALIACIÓNS FINAL E EXTRAORDINARIA

Debido a que a avaliación desta materia é continua e progresiva a nota final vaise calcular tendo en conta todos os instrumentos descritos arriba. Aínda que na terceira avaliación sempre se van incluír todos os contidos das anteriores, tal e como se presentan as rúbricas, cada avaliación ten o seu propio peso, así que a **nota final** vai ser unha **media ponderada das tres avaliacións**. A primeira avaliación terá un peso do 30%, a 2ª avaliación tamén do 30% e a 3ª avaliación do 40%.

Só se contempla a realización dunha **proba final extraordinaria** a aquel alumnado que por causas xustificadas (enfermidades...) non puidese seguir o normal desenvolvemento das aulas durante o curso. Para iso deseñárase unha **proba escrita** específica na que se realicen exercicios nos que o/a discente dea conta das destrezas de comprensión e expresión escrita, así como dalgúns contidos socioculturais relacionados coas unidades que van estar colgadas na Aula Virtual. Tamén terá que enfrontarse a unha **audición** e responder a unhas preguntas sobre comprensión oral. Por último deberá falar realizar unha **exposición oral** describindo unha imaxe, facendo unha presentación ou calquera outra actividade que entrase dentro da programación. Polo tanto, haberá 4 partes avaliáveis (comprensión oral, comprensión escrita, produción oral e produción escrita). Cada unha das partes estará valorada nun 25%, polo que a nota desta avaliación será a media das notas das catro partes.

Para acadar unha avaliación positiva o alumnado deberá demostrar que acadou todos os estándares que entran nos contidos mínimos.

A **avaliación extraordinaria** de setembro contará co mesmo tipo de proba ca a da avaliación final que vimos de describir, onde o alumnado terá que demostrar que conseguiu superar todos os estándares que entran nos contidos mínimos. Igualmente cada unha das partes terá un valor do 25% e a media de todas elas dará a nota final.

C) PROGRAMA DE REFORZO PARA RECUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES

Nas diferentes reunións do profesorado de cada trimestre hase perfilar o programa de reforzo para aquel alumnado que teña pendente a materia de Segunda Lingua estranxeira (portugués). Nel incluíranse fichas con actividades de comprensión e expresión escrita e indicacións para que se realicen audicións a través da Aula virtual. Se houber algún alumno/a que non tivese acceso doado a internet, hanse facilitar as gravacións en formato dixital (DVD ou lapis de memoria que deberá achegar o/a alumno/a)

Aplicaranse os obxectivos e contidos mínimos que se especificaron para o curso correspondente, así como os criterios de avaliación. Os instrumentos de avaliación coinciden cos declarados para a avaliación final e extraordinaria.

As probas extraordinarias de pendentes serán nas datas establecidas polo centro.

3. CONCRECIÓN DE ELEMENTOS TRANSVERSAIS

A formación integral do alumnado realízase mediante actividades que desenvolvan aspectos transversais que respondan a unha educación en valores como a igualdade, a tolerancia, o respecto, a solidariedade...

Todos estes temas vanse tratar nas diferentes lecturas que se van realizar durante o curso, especialmente escollidas tanto dos medios de comunicación escritos como audiovisuais, e que traten temas da actualidade e de interese para o alumnado.

- Fomentaremos o interese por coñecer outras culturas diferentes da nosa e, sobre todo, por respectalas e valoralas.
- Achegarémonos ás desigualdades socioeconómicas a través de artigos de prensa e textos literarios que reflicten a situación en Portugal, que se contrastará con Galicia, pero tamén en Brasil e Angola.
- Traballaremos co rol da muller nas sociedades africanas, brasileiras, asiáticas (a través das provincias lusófonas de Goa e Macau) contrastando co rol que xoga en Europa.
- Fomentaremos o respecto ao medioambiente a través de vídeos que conciencien sobre a deforestación do Amazonas ou a contaminación en determinadas cidades lusófonas.
- Analizaremos as causas dos conflitos no mundo, sobre todo nos países da lusofonía, incidindo naqueles en que viviron máis recentemente guerras.

4. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Dentro das **actividades complementarias** resaltaremos especialmente efemérides que tamén se celebran en Portugal:

- 5 de outubro: Día da República
- 1 de Novembro
- Natal
- Pascua
- 25 de abril: Revolução dos cravos
- 6 de Maio: Día da lingua portuguesa
- 10 de Juño: Día de Camoes Portugal e das Comunidades Lusófonas

Tamén conmemoramos en todos os cursos, adaptado ao nivel o **25 de novembro: Día da violéncia doméstica**.

Dentro das **actividades extraescolares** para este curso, e vendo o éxito do ano anterior, intentaremos realizar unha vez máis unha "Saída a Portugal". Dependerá da cidade de destino e das posibilidades de alumnado e profesorado a organización de un ou dous días de viaxe. Os obxectivos van ser coñecer de primeira man a vida nunha cidade lusófona a través do contacto directo coas súas xentes, feito que lle vai obrigar ao alumnado a interactuar e poñer en práctica o

aprendido. Tamén aproveitaremos para coñecer a súa historia e cultura a través dunha visita cultural que tentaremos organizar con guías locais. Intentarase na medida do posible non repetir o destino do curso anterior (Guimaraes).

5. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

Os **INDICADORES DE LOGRO** mediranse do 1 ao 5 do seguinte xeito:

- Nunca (1)
- Poucas veces (2)
- A miúdo (3)
- Case sempre (4)
- Sempre (5)

Estes Indicadores de Logro cubriranse cos resultados da enquisa para a **Avaliación do Labor Docente** realizada polo alumnado de xeito anónimo a través dun formulario.

a. Indicadores de logro do proceso de ensino

INDICADORES	1	2	3	4	5
1. O nivel de dificultade, en xeral, foi adecuado ás características do alumnado.					
2. As actividades para desenvolver a competencia oral eran axeitadas para o curso-grupo					
3. As actividades para desenvolver a competencia escrita eran axeitadas para o curso-grupo					
4. Combinouse adecuadamente explicación por parte da profesora e práctica.					
5. As actividades foron, en xeral, motivadoras					
6. Combináronse axeitadamente as actividades TIC con actividades tradicionais					
7 As actividades TIC resultaron motivadoras					
8. O emprego de música e de vídeos-musicais axudou no proceso de aprendizaxe					
9. O emprego de filmes axudou no proceso de aprendizaxe					
10. Os textos escritos e diferentes fichas entregadas axudaban no proceso de aprendizaxe					
11. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.					
12. Usáronse distintos instrumentos de avaliación para atender aos diferentes aspectos.					

b. Indicadores de logro do proceso da práctica docente

DIMENSIÓN	INDICADORES	1	2	3	4	5
Planificación	1. Ten en conta os estándares de aprendizaxe.					
	2. Ten en conta os plans e proxectos educativos do centro.					
	3. Ten en conta o tempo dispoñible para o desenvolvemento da materia.					
	4. Formula os obxectivos didácticos de forma que expresen as competencias a acadar polo alumnado.					
	5. Programa actividades e estratexias en función dos estándares de aprendizaxe e das necesidades do alumnado.					
	6. Planifica as clases de modo flexible, preparando actividades e recursos axustados á programación da aula e ás necesidades e aos intereses do alumnado.					
	7. Establece, de xeito explícito, os criterios, procedementos e instrumentos de avaliación.					
	8. Coordínase co resto do profesorado do departamento e do centro que poidan ter contidos afíns (Tratamento Integrado de Linguas).					
	10. Programa a materia tendo en conta os estándares de aprendizaxe previstos na normativa legal vixente.					
DIMENSIÓN	INDICADORES	1	2	3	4	5
Desenvolvemento	1. Organiza os contidos dando unha visión xeral de cada tema (índices, esquemas...)					
	2. Relaciona os conceptos novos cos xa coñecidos.					
	3. Amona predisposición para aclarar dúbidas e ofrecer asesorías dentro e fóra das clases.					
	4. Optimiza o tempo dispoñible para o desenvolvemento das Unidades didácticas.					
	5. Utiliza as TICs para apoiar os contidos na aula.					
	6. Promove o traballo cooperativo e mantén unha comunicación fluída co alumnado.					

	7. Desenvolve os contidos dunha forma ordenada e comprensible para os alumnos e as alumnas.					
	8. Elabora actividades que permitan a adquisición dos estándares de aprendizaxe.					
	9. Presenta actividades de grupo e individuais.					
	10. Facilita estratexias de aprendizaxe (como buscar información, como resolver problemas,...)					
DIMENSIÓNS	INDICADORES	1	2	3	4	5
	1. Detecta os coñecementos previos a cada tarefa de aprendizaxe.					
	2. Revisa, con frecuencia, os traballos propostos na aula e fóra dela.					
	3. Proporciona a información necesaria sobre a resolución das tarefas e como pode melloralas.					
	4. Corrixe e explica de forma habitual os traballos e as actividades do alumnado e dá pautas para a mellora das súas aprendizaxes.					
	5. Utiliza sistematicamente procedementos e instrumentos variados de recollida de información.					
	6. Utiliza suficientes criterios de avaliación que atendan de xeito equilibrado á avaliación dos diferentes contidos e das competencias clave.					
	7. Favorece os procesos de autoavaliación e coavaliación.					
	8. Propón novas actividades que faciliten a adquisición de obxectivos cando estes non foron alcanzados suficientemente.					
	9. Propón novas actividades de maior nivel cando os obxectivos foron alcanzados con suficiencia.					
	10. Informa dos resultados aos estudantes e ás súas familias					
DIMENSIÓNS	INDICADORES	1	2	3	4	5
	1. Proporciona un plan de traballo ao principio de cada tarefa.					

Motivación do alumnado	2. Utiliza distintos recursos para introducir a unidade (lecturas, cancións, vídeos, debates, diálogos...).					
	3. Relaciona as aprendizaxes con aplicacións reais ou coa súa funcionalidade.					
	4. Informa sobre os progresos acadados e as dificultades atopadas.					
	5. Relaciona os contidos e actividades cos intereses do alumnado.					
	6. Estimula a participación activa dos estudantes na clase.					
	7. Promove a reflexión sobre os temas tratados.					

6. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación didáctica

A programación didáctica vaise revisar segundo se vaian rematando as diferentes unidades didácticas, pero tamén durante a implementación das mesmas, xa que nos podemos atopar con determinados contidos que é preciso engadir ou eliminar segundo se vaian desenvolvendo as diferentes unidades.

No momento da revisión, ao detectárense necesidades pasarase a incluír actividades, tanto para potenciar a oralidade, a escrita, ou os contidos socioculturais que vexamos necesarios.

Indicadores

	1	2	3	4	5
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.					
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.					
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.					
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.					
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.					
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.					
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a					

desenvolver.					
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.					
10. Fixación dunha estratexia metodolóxica común co resto de departamentos de linguas (TIL)					
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.					
12. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.					
13. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final					
14. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.					
15. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.					
16. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.					
17. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.					
18. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.					
19. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.					
20. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.					
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.					

Observacións:

7. COMPOSICIÓN DO DEPARTAMENTO

Non existe o departamento como tal, posto que depende do Departamento de Lingua galega e literatura. A materia durante este curso vai ser impartida por:

► **1º ESO:** un grupo de 2ª Lingua estranxeira Portugués de 5 alumn@s, 2 horas, provisionalmente* será impartido pola profesora e directora do centro Silvia Gaspar.

*A situación podería cambiar debido a unha reclamación en curso.

► **2º ESO:** un grupo de 2ª Lingua estranxeira Portugués con 19 alumn@s, 2 horas. Será impartida por Carme Pérez González.

Asdo.:

Carme Pérez González

Profesora de 2º ESO

Silvia Gaspar

* Profesora de 1º ESO